

TRH FOTBALOVÝCH HRÁČŮ

VÝVOJ, PRAVIDLA A FUNGOVÁNÍ

Jiří Novotný, Jan Nezmar

TRH FOTBALOVÝCH HRÁČŮ

VÝVOJ, PRAVIDLA A FUNGOVÁNÍ

Jiří Novotný, Jan Nezmar

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

Doc. Ing. Jiří Novotný, CSc.

Ing. Jan Nezmar, MBA

Trh fotbalových hráčů

Vývoj, pravidla a fungování

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, 170 00 Praha 7

tel.: +420 234 264 401

www.grada.cz

jako svou 8761. Publikaci

Odborní recenzenti:

Doc. PhDr. Jan Šíma, Ph.D., vedoucí Katedry managementu sportu, UK FTVS

Stanislav Rýznar, UEFA, sekretář Licenční komise, zástupce Generálního sekretáře FAČR

Odpovědná redaktorka Mgr. Dagmar Pilařová

Grafická úprava a sazba Jan Šístek

Návrh a zpracování obálky Vojtěch Wagner

Počet stran 96

První vydání, Praha 2023

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod a.s.

Grada Publishing, a.s., 2023

ISBN 978-80-271-6786-9 (ePub)

ISBN 978-80-271-6785-2 (pdf)

ISBN 978-80-271-3723-7 (print)

Obsah

O autorech	7
Úvod do problematiky	8
1. Trh faktorů	9
1.1 Zaměstnávání hráčů	9
1.2 Problém ceny profesionálního hráče	11
1.3 Postupy stanovení finanční hodnoty sportovního herního talentu	17
1.4 Chování klubů na trhu hráčů	20
1.5 Ukázka aplikace statistiky sportovní výkonnosti hráče OPTA	24
1.6 Model univerzální (obecný) a specifický pro oceňování hráčů v ČR	27
2. Trh fotbalových hráčů v Evropě	32
2.1 Přestupy fotbalových hráčů	33
2.2 Předpisy pro přestupy hráčů	36
3. Finanční fair play	42
3.1 Dodržování předpisů, dopad na řízení a chod klubu	42
3.2 Současná ekonomická situace na trhu hráčů	44
3.3 Aspekty ovlivňující současný přestupový trh	50
4. Problematické otázky	61
4.1 Analýza tréninkových kompenzací a mechanismu solidarity	62
4.2 Analýza finančního fair play (FFP)	69
4.3 Analýza působení agentů ve fotbale	74
Závěr	86
Resumé	88
Seznam použité literatury	89
Rejstřík	93

O autorech

Ing. Jan Nezmar, MBA

Bývalý fotbalista, dvojnásobný mistr české ligy a mistr slovenské ligy. Vystudoval ekonomickou fakultu Vysoké školy báňské v Ostravě, obor Podnikatelství a management, a Vysokou školu tělesné výchovy a sportu Palestra, obor Sportovní management. Působil na manažerských postech ve Slovanu Liberec a Slavii Praha – jako člen představenstva a sportovní ředitel.

Byl sportovním poradcem v polském fotbalového klubu Podbeskidzie Bialsko-Biała a Raków Częstochowa a působí jako konzultant pro sportovní kluby v oblasti sportovního managementu a financování.

Doc. Ing. Jiří Novotný, CSc.

Přední odborník v oblasti ekonomiky sportu, v současnosti předseda České asociace ekonomů a manažerů sportu (ČASEM). Je garantem navazujícího magisterského studijního programu Management sportu na Fakultě sportovních studií Masarykovy univerzity v Brně. Současně je členem katedry ekonomiky a managementu Vysoké školy tělesné výchovy a sportu Palestra. Profesně se zaměřuje na ekonomiku, financování a management sportu u nás i v zahraničí. Kromě ČSA pracoval dlouhá léta v ČÚV a ÚV ČSTV, ve Výzkumném ústavu tělovýchovy při UK FTVS. Byl členem oborové rady PDS na FTK UP v Olomouci, dlouholetým členem VR FTVS UK, členem expertních komisí MŠMT ČR. Byl členem International Association of Sport Economics, spoluzakladatelem European Sports Economic Association.

Je autorem a spoluautorem řady publikací, např. *Ekonomika sportu*, *Sport v ekonomice*, *Management, marketing a ekonomika sportu*, *Sport Clubs in Europe* (Springer, Švýcarsko), *Sport Governance in the World: A Socio-historic Approach, the Transition in Central and Eastern European Sport* (Vol. II., Paříž), *A Descriptive Financial Analysis of the Czech Professional Sports Clubs* (Athény). Podílel se na publikacích katedry podnikové ekonomiky VŠE *Manažerské finance* a *Podniková ekonomika*.

Úvod do problematiky

Sport se stal pevnou součástí společnosti a postupně se ze zábavy přetvořil v profesionalismus. Jednotlivá sportovní odvětví začala více či méně fungovat na principech podnikatelských aktivit i přesto, že je sport jako celek stále považován za veřejný statek. Pojetí sportu v současné společnosti rozebírá ve své knize *Sport v ekonomice* Novotný a kolektiv (2011). Pojmenovává zde i to, co je profesionální sportovní klub a jaké jsou jeho cíle a další aspekty fungování profesionálních klubů, a to zejména těch fotbalových (Novotný a kol., 2011).

Tuto problematiku rozebírá také Šíma (2019) ve své knize *Ekonomika evropských profesionálních fotbalových klubů a soutěží*. Zásadní hodnotou a produktem, který fotbalové kluby vytvářejí, jsou vyhraná utkání a soutěže. Rozhodující vliv na úspěšnost klubu mají fotbaloví hráči, kteří jsou klíčovým výrobním faktorem profesionálního fotbalového klubu. S nimi se obchoduje na trhu fotbalových hráčů formou přestupů mezi jednotlivými fotbalovými kluby. Specifiky, pravidly, účastníky, ale i problémy tohoto trhu se bude zabývat tato publikace.

Hlavními cíli této knihy je seznámit čtenáře s teoretickými východisky pro stanovení cen hráčů v severoamerických profesionálních ligách a v Evropě, popsat vývoj pravidel pro přestupy hráčů, které vydávají FIFA a UEFA, ale také ukázat, jak fotbalové prostředí na tento vývoj reagovalo v praxi. Zároveň zdůraznit, které změny byly pro fotbalový trh nejzásadnější a co přesně přinesly pro praktické fungování jednotlivých fotbalových klubů. Ucelený pohled na vývoj trhu fotbalových hráčů, jeho pravidel, popis současného stavu a analýza některých problematických změn včetně praktických příkladů mohou pomoci každému, kdo se o tuto problematiku zajímá, se v tomto prostředí lépe zorientovat. Je nutno upozornit na to, že americké teoretiky ekonomiky sportu zajímají především otázky spojené se stanovením ceny hráče a nezabývají se problémy spojenými s přestupovými poplatky – transfer fee. Teoretická reflexe byla použita při vysvětlování ceny hráče a obsahová analýza dokumentů při vysvětlování přestupového trhu fotbalistů v Evropě.

1. Trh faktorů

V profesionálním sportu, zde ve sportovních kolektivních hrách, jsou hlavními produkčními faktory hráči, trenéři, stadiony a sportovní haly. Posledně jmenované faktory u nás souhrnně nazýváme tělovýchovná zařízení nebo sportovní zařízení. Kluby si je většinou najímají od měst, v nichž sídlí. Některé kluby s dlouhou tradicí je i výjimečně vlastní, v USA to nebývá zvykem. V České republice se od roku 1990 stadiony a sportovní arény postupně předávají do vlastnictví měst. V této publikaci se zaměříme zejména na produkční faktor, kterým je hráč.

1.1 Zaměstnávání hráčů

Produkční faktor hráč/hráči má svůj trh, kde se hráči nabízejí a kluby je poptávají. Dochází zde ke střetu nabídky s poptávkou a utváří se cena hráče. Od té se odvíjí i výše kontraktu, který hráč podepisuje s profesionálním klubem, a v účetním vyjádření se stává aktivem v účetní rozvaze klubu, v tomto případě tzv. nehmotným aktivem. Výši kontraktu máme na mysli peněžní odměnu hráče neboli plat za odvedenou hru na hřišti v soutěži. V textu se zaměřujeme především na Evropu a trh fotbalových hráčů. Obecně tyto podmínky platí globálně, nicméně teoreticky to bylo více rozpracováno v USA, proto v této části vycházíme především z amerických poznatků. Platy hráčů jsou největší nákladovou položkou profesionálního sportovního klubu. Proto se ekonomové na tuto nákladovou položku zaměřují, je nutné ji velmi sledovat a kontrolovat.

Každá ze čtyř hlavních severoamerických lig si tyto záležitosti pečlivě hlídá za pomoci jasných pravidel. Za jejich nedodržení se uplatňují velmi přísné sankce. Smyslem je zajištění stejných podmínek mezi kluby a vyrovnanost soutěže. Vlastní výběr a najímání hráčů mají ligy upraveny pro svoje potřeby. Vždy však platí, že při výběru (draftu) nových hráčů mají přednost slabší týmy ze zadních umístění v soutěži. Výhodiskem je právě skončená sezona. Vybere-li si klub určitého hráče při draftu, má na něj „exkluzivní právo“. Jiný klub již nesmí s tímto hráčem smlouvu uzavřít. Nový hráč se stává „majetkem“ klubu a nesmí své služby nabídnout jinému klubu s lepšími podmínkami. Pokud chce hráč někdy hrát profesionálně, musí tyto podmínky přijmout.

Z uvedeného vyplývá, že trh profesionálních sportovců je nedokonalým trhem, kluby se na základě pravidel daných ligou vzájemně domlouvají, jedná se o kartelové jednání/chování a popisuje se to jako sportovní kartel. Uplatňuje se zde tzv. monopson a monopsonní chování klubů vůči hráčům. Pro tento typ trhu je typický pouze jeden kupující